

NA OVOCE

Tvá jablka budou sklízet vnukové.

Vergilius

.....

Ovocné stromy a sady kdysi tvořily nezastupitelné díly pestré mozaiky krajiny i měst. Dnes postupně stárnou, zarůstají, chřadnou a usychají. Zatímco se do českých supermarketů vozí ovoce z okolních zemí i přes půlku světa, české sady leží ladem, ovoce v nich nikdo nečeše.

Ovocné stromy a sady vnímáme jako součást dědictví a bohatství, které jsme zdědili po předchozích generacích, a které je žádoucí vhodnou péčí zachovat. Moderní technologie a komunikační prostředky nám pomáhají k tomu, abychom opětovně zažehávali zájem o lokální zdroje ovoce. A vedle toho šířili osvětu, vzdělávali a šli sami dobrým příkladem. Nejen brali a přijímali, ale také dávali a starali se o konkrétní místa.

Vývoj mapovací aplikace

V roce 2014 jsme začali s vývojem mapovací aplikace, která lidem umožní zjistit, kde v jejich okolí rostou ovocné stromy a keře, z nichž lze česat ovoce pro vlastní spotřebu – bez ohledu na příjem a sociální status. Následující rok byla spuštěna první verze stránek a díky velkému zájmu médií začala prakticky okamžitě růst komunita našich uživatelů. S pomocí spřátelené německé organizace mundraub.org a spojením databáze se slovenskou fruitmap.sk jsme již během prvního roku fungování registrovali přes 1000 uživatelů, kteří do mapy zanesli téměř 8000 ovocných míst.

K webové aplikaci jsme se rozhodli vytvořit její mobilní nativní verzi, která by fungovala také v režimu offline. Na procházky a výlety přeci jen nevyrazíme s notebookem v ruce a kvalitním internetovým připojením v záloze. Díky úspěchu z crowdfundingové kampaně na serveru hithit.cz a vítězství v soutěži Open App jsme se společně s partou vývojářů pustili do její realizace. Mobilní aplikace je od loňského roku k volnému stažení na našich stránkách a běží na systémech Android a iOS.

Popularizace pražských ovocných sadů

Vedle mapování volně rostoucích ovocných stromů jsme si vzali za cíl i popularizaci pražských ovocných sadů. Pražské ovocné sady představují významný prvek kulturní krajiny, umožňují odpočinek i kontakt s přírodou. Neméně důležitá je také jejich funkce produkční. O to víc v čase, kdy si lidé zvykli na pravidelný příjem ovoce z regálů supermarketů, přestože jejich kvalita a původ bývá často diskutabilní.

Na území hlavního města se nachází desítky ovocných sadů, které díky snaze magistrátu postupně prochází obnovou. Jsou v nich k vidění stromy různého stáří i odrůd. Všechny sady jsou volně přístupné a z ovocných stromů si každý může česat ovoce pro svou spotřebu.

Současný stav pražských sadů nám posloužil jako skvělý výukový materiál. Od roku 2015 organizujeme vycházky po pražských sadech s cílem upozornit veřejnost na tato unikátní, často zapomenutá místa, která mohou v budoucnosti hrát významnou roli, jak z pohledu trávení volného času ve městě, tak z hlediska přístupu k lokálním zdrojům ovoce.

Sérii naučných vycházek uzavíráme každoročně Ovocnou slavností v jednom z největších pražských ovocných sadů Na Klíčově. Návštěvníci Ovocné slavnosti se mohou aktivně zapojit do sběru ovoce a lisování moštu, odborných seminářů a praktických workshopů. Nechybí ani pestrý program pro děti. Sad Na Klíčově byl dlouho pro místní obyvatele zcela neznámý. Díky našim aktivitám se však postupně stává oblíbeným cílem vycházek, bohatých na kvalitní a chutné ovoce.

V průběhu celého roku připravujeme vzdělávací workshopy, které účastníky provedou ročním cyklem ovocných stromů. Jaro tak vítáme praktickým workshopem o řezu stromů. Léto se nese ve znamení zpracování ovoce do podoby sladkých marmelád. Na podzim moštujeme a znovuobjevujeme zapomenuté odrůdy ovocných stromů. Všechny workshopy jsou koncipovány tak, aby si účastníci mohli nabyté informace vyzkoušet přímo v praxi.

Přestože mají na našich vycházkách a workshopech hlavní slovo lektoři, nebýváme jediní, kdo skupinku obohatí o zajímavé informace. Zvláště starší lidé se s námi často podělí o znalosti lokality, její historie a vzpomínky na dřívější podobu sadu nebo ovocné stromy, které zde rostly. Obraz pražských sadů v dobách jejich větší slávy a obliby se tak dostává i k mladší generaci, již může posloužit jako inspirace pro zapojení do obnovy sadů a založení nových v rámci komunit a městských částí. Objevování města skrze ovocné sady je také skvělým způsobem, jak využít znalostí místní komunity a propojit ji s nově přistěhovanými obyvateli.

Jedlé parky

Ve spolupráci s hlavním městem Praha a vybranými městskými částmi připravujeme založení dvou komunitních ovocných sadů – jedlých parků. Tato místa budou v budoucnosti sloužit jako cenný lokální zdroj volně přístupného ovoce. Projekty od začátku počítají s přímým zapojením veřejnosti. Místní obyvatelé dostanou možnost stát se adoptivními rodiči ovocných stromů a pod vedením zkušených lektorů strom také zasadit. Adopční program by měl umocnit vazbu k místu. Osvojený, vlastnoručně zasazený, ovocný strom může být pro řadu lidí symbolem či vyjádřením zakořenění v daném místě a sepětím s ním.

Velká ovocná stezka

Paralelně s výsadbou jedlých parků a popularizací pražských ovocných sadů bychom rádi vybrané historické i nově vzniklé sady spojili do uceleného celku, tzv. Velké ovocné stezky. Stezka by ve své finální formě byla prvkem "inteligentní rekreace" přinášející návštěvníkům řadu možností jejího využití – od prostého pobytu v harmonickém rekreačním a herním prostředí pro rodiny s dětmi, po osvětu a vzdělávání v historických, urbanistických a environmentálních tématech. Zároveň s fyzickou rovinou stezky by s pomocí e-aplikací a e-médií byla vytvořena elektronická/virtuální stezka, obsahující rozsáhlejší materiály k jednotlivým lokalitám. Tato vrstva by byla pomocí chytrých telefonů přístupná i z terénu. Minimálně některé části stezky by měly být přístupné lidem s omezením pohybu.

Benefiční e-shop Na ovoce

Na podzim loňského roku jsme spustili benefiční e-shop na prodej starých odrůd ovocných stromů, který jsme založili společně s předním českým pomologem Stanislavem Bočkem. Nabídka e-shopu čítá 10 vybraných starých odrůd ovocných stromů – jabloní, hrušní a třešní. Část z ceny ovocného stromu jde přímo na vzdělávací aktivity Na ovoce. Smyslem e-shopu je snaha navrátit mizející tradiční odrůdy do české krajiny a zahrádek a pomoci tak zachovat pestrost zapomenutých chutí a vůní.

Tým Na ovoce

Náš tým tvoří pět stálých členů, externí spolupracovníci, lektori programů pro veřejnost a dobrovolníci. Stálí členové týmu pracují na projektech ve svém volném čase bez nároku na honorář.

Klíčové osoby a kompetence

Katka Kubánková – management, UX, grafika, komunikace, strategie

Jana Kosová – sociální média, copywriting, web

Ondřej Nejedlý – vývoj webu

František Marčík – komunikace a PR, částečně koordinátor, strategie

Marek Navrátil – logistika, odborná garance

Financování organizace

Pro financování našich aktivit využíváme grantových programů hl. m. Prahy. Ovocné slavnosti realizujeme díky podpoře městské části. Část prostředků na vývoj mapovací aplikace jsme získali vítězstvím v soutěži Open App, další pak díky veřejné sbírce na serveru hithit.cz. K našim podporovatelům patří též někteří uživatelé přispívající prostřednictvím portálu Darujme.cz. Od roku 2016 mohou lidé přispívat na naše aktivity také skrze nákup ovocného stromu z benefičního e-shopu e-shop.na-ovoce.cz.